

РОЗВІДКИ

УДК 94 (477) «1657-1868»

Олександр Пилипенко

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НІЖИНСЬКОГО ГРЕЦЬКОГО БРАТСТВА У XVII-XIX ст.

Наукова стаття присвячена торговельно-економічній діяльності Ніжинського грецького братства. Вивчено основні напрямки внутрішньої та зовнішньої торгівлі ніжинських греків, асортимент їхніх товарів. Досліджено правовий статус і привілеї грецьких купців на теренах України.

Ключові слова: Ніжин, грецьке братство, торгівля, економіка, діяльність.

На сучасному етапі розвитку української незалежної держави актуальним залишається завдання всебічного розвитку національних меншин в Україні. В цьому плані дуже корисним є історичний досвід розвитку релігійних і купецьких товариств. Дана тема привертала увагу багатьох вітчизняних дослідників. Серед них можна відзначити В. Томазова, І. Лильо, Н. Терентьєву, О. Морозова, Є. Чернухіна, К. Балабанова, С. Мазараті, О. Ясята інших.

Значне місце в житті українських греків займала зовнішня торгівля. Вона була невід'ємною складовою частиною їхньої торговельної діяльності, оскільки більшість з них їздила за кордон для поповнення своїх запасів товарів і одночасно проводила торгові операції. Багато греків підтримували зв'язки зі своїми родичами на колишній батьківщині. Тому протягом багатьох десятиліть торгові контакти між Україною і Грецією були постійними. Наявні архівні документи свідчать про напрями і регіони торгівлі українських греків. Перш за все слід виділити країни Балканського півострова і Близького Сходу. Ніжинські грецькі купці їздили найчастіше до Греції, Македонії, Болгарії, Туреччини, Сирії, Ірану, країн Магрибу. Наприклад, ніжинський грек Трандафіль Іванов возив хутряні товари до Туреччини, а звідти привозив в Україну кумачі. Інший купець з Ніжина Афанасій Іванович Артинов відпускав до Царграда та інших міст Турецької імперії «м'якотні» товари: хутра, тканини тощо, а звідти возив до Росії в 1769 та інших роках турецькі тканини.

Серед міст, до яких завітали греки у південному від України напрямку, в джерелах найчастіше згадуються наступні: Царград, Стамбул (Константинополь), Яніна, Арта, Салоніки, Андріанополь, Софія, Плевна, Филиппополь, Ларса, Кастр та інші. Вивозили з України в усі часи різноманітні товари. Переважали серед них: хутра різних тварин (лисиць, ведмедів, горностаїв, бобрів, росомах, овець), українське полотно і російські тканини, зерно, залізо та залізні вироби, ремісничий реманент і т. п. Прикладом такої торгівлі може прислужитись грек Дементій Дмитрович Касторійно, який постійно вів торгівлю російськими хутрами в Царграді [1]. Манто Димов все своє життя займався продажем у турецьких і грецьких містах хутра та виробів з нього [2].

Іншим напрямком торгівлі грецьких купців з Ніжина були країни Європи і Росія.

© **Пилипенко Олександр Євгенійович** – доктор історичних наук, професор кафедри гуманітарних дисциплін Національного університету харчових технологій.

Це був західний напрямок зовнішньої торгівлі українських купців. Вони переважно їздили зі своїми товарами до Польщі, Угорщини, Румунії (Валахії) [3]. Найчастіше згадуються в джерелах такі європейські міста, де торгували українські греки: Царград, Бреславль, Гданськ, Лейпциг, Венеція, Відень, Броди, Берлін, Яси, Бухарест, Пешт, Амстердам, Париж, Лондон, Москва, Санкт-Петербург. Більше всього тут торгували купці різними сукнами, хутрами, галантересю, дерев'яним маслом, ціпками, капелюхами, гудзиками, нитками, фарбою, одягом, ремісничими виробами та іншим. Так, грек Дмитро Кирилову 1746 р. їздив до Відня для продажу свого товару і закупівлі кіс [4].

Ніжинський грек Дмитро Анастасійович Мелас у своєму листі до Авраама Переця повідомляв, що в Амстердамі його бавовняний папір піднявся в ціні від 62 до 76 і 80 талерів і в найближчий час буде проданий, так само як «юфть і кабардинська збруя» [5]. У листопаді 1810 р. Д. Мелас просив у листі свого племінника Пасхалія, який перебував у Бреславлі, продати надісланий йому товар, а якщо не вдасться весь реалізувати, відправити рештки до Парижа або Відня. Купець Дмитро Мелас закуповував та реалізовував за допомогою своїх помічників у 1809 р. товари в Санкт-Петербурзі, Москві, Амстердамі, Бреславлі, Тресті та інших містах, на Макарівському та Саратовському ярмарках [6]. Таких купців було в Ніжині чимало.

Активну участь ніжинські греки брали у торгівлі з сусідніми країнами. Вони часто їздили у Росію: Москву, Петербург, Брянськ, Калугу, Володимир, Твер, Урал, Сибір. Один грек у 1810 р. продав на Макарівському ярмарку товари на суму 30000 крб і на отримані кошти придбав різні речі для продажу [7]. 21 вересня 1809 р. ніжинський грек Дмитров послав до Петербурга свого підрядника Леонтія Колобова з візниками, які везли полотно, діжку сиру і клей загальною вагою 114 пудів і 34 фути [8].

З Італії привозили до Росії та України шовк і продавали його по вигідних цінах: за гарний сорт отримували 850 крб за партію. З Трієсту доставляли масло. Варто зазначити, що основними його постачальниками в Україну та інші регіони були саме греки. Так, у листопаді 1809 р. в Москву була доставлена партія масла з Трієсту – 1400 пудів по 33 карбованці за пуд [9]. Один прикажчик віз з Одеси до Петербурга 10 діжок одеського і 2 діжки трієстського масла для продажу [10].

Досить сталими були стосунки між купцями і російськими купцями з Сибіру. Це було взаємовигідне співробітництво. Греки переправляли зі Сходу в західні райони Росії масло, пшеницю, хутра, лів та інші товари. Спочатку товар на возах переправляли до Уралу, потім на кораблях по Волзі та Дніпру транспортували в південні райони Росії, Білорусь, Литву, Крим, Яси та на північ. Наприклад, грек Андріанопуло повідомляв у своєму листі, що він придбав по вигідній ціні понад сто пудів тваринного масла і переправив його до Москви з метою продажу на ярмарку [11]. У грудні 1809 р. прикажчик Юсуп Бинович вів з Сибіру через Казань у Москву 1000 пуд. коров'ячого масла.

Грецькі купці подорожували далеко за межами країни. Вони вивозили за кордон різні товари, де обмінювали їх на інші необхідні їм, або розпродували їх. Після чого вони купляли інший товар, який потім везли в Україну, Росію та інші країни, де вигідно його продавали і мали з цього неабиякі прибутки. Зокрема, із Гданська везли різні тканини, з Кенігсберга – шовкові, бавовняні французькі й німецькі вироби, з Італії – переважно шовкові тканини, з Туреччини – шовк-сирець, кумачі, бавовну, перла, вино, прянощі, бакалію, з Угорщини через Польщу угорське, а з Молдавії і Валахії волоське біле і червоне вино, грецькі горіхи, чорнослив, виноград, фрукти, з Галичини – сіль, з Австрії – коси. У 1809 р. ніжинський грек Авраам Перець продав за дорученням російських купців в Амстердамі товари на суму 1800 голландських талерів [12].

Дмитро Гадело в Бродах продав тисячу пудів бразильського паперу, який у Москві продавався по ціні 50 крб, а в Амстердамі, Бреславлі і Берліні – по 60 крб. за пуд. З Петербурга в Броди відправляли юфту. З України в Данциг, Кенігсберг, Сілезію (Бреславль), Відень вивозили віск, червону юфту, в Туреччину – хутряні вироби.

Слід зупинитися окремо і на економічній політиці уряду Російської імперії, тому що вона безпосередньо впливала на становище України та торгівлю іноземних купців. За часів гетьманування І. Мазепи економічний стан Козацької держави, незважаючи на намагання Петра I позбавити її незалежності, тримався на належному рівні. Гетьман надавав господарським справам велике значення: більшість його універсалів

стосувалися землеволодіння, сільського господарства, промисловості й торгівлі. В економіці Гетьманщини все більшого значення набувають різні ремесла.

У XVIII ст. Мазепа та Апостол намагалися в Києві поновити шовківництво. Але цією справою почав керувати російський уряд. Наприклад, 1724 р. наказом Сенату було дозволено двом грекам – Степану Михайлову та Івану Дерев'єву заснувати шовковий завод. Доля його невідома. Року 1729 грек Юрій Леонт'єв отримав такий же дозвіл заснувати власний завод. Наприкінці ХУІІІ ст. в українців залишалися деякі старі промисли, але російський уряд вживав заходів щодо їхнього обмеження. У цей час було намічено основну лінію перетворення України на колонію Росії. Уряд намагався оволодіти українською промисловістю, на українській сировині будувати російські державні підприємства, мануфактури, заводи під керівництвом своїх урядовців і використовуючи працю селян. Уперше з'являється нова форма експлуатації селян – «приписування», коли цілі села приписували до мануфактури і їхні мешканці відбували на ній панщину.

Очевидно, що торгівля з закордоном вимагала доброї організації та опіки з боку різних державних інституцій. Українські гетьмани І. Мазепа, Д. Апостол, І. Скоропадський усіляко сприяли цій торгівлі. Головним шляхом для зносин українських купців із Заходом, передусім Щецином, Гданськом, Королевцем, була Польська держава. Зацікавлений у розвитку власної торгівлі гетьманський уряд подбав в 1700 р. про докладний опис деяких з цих трактів, як, наприклад, з Чернігова і Стародуба до Королевця і Риги [13].

Мазепа з приводу купецьких скарг удався до посередництва боярина Головина і за його допомогою примусив польського коронного гетьмана Яблоновського видати 2.07.1700 р. універсал з заборонаю чинити в Польщі кривду українським купцям. Таким же універсалом гетьман запевнив купців, що вони можуть вільно приїздити до Польщі і безпечно продавати або провозити до інших країн свої товари. У 1719 р. І. Скоропадський, звертаючись до польського воєводи, просив захистити ніжинського купця Максима Тимофійовича від зайвих «претензій» Острозьких митників.

З часів Петра I Росія почала «інтервенцію» щодо української зовнішньої торгівлі: уряд навмисне не хотів надавати їй відповідної опіки. Справа в тому, що це йшло в розріз з політикою, яку Петро I почав проводити по відношенню до Гетьманщини після подій 1709 р. і яка була спрямована на те, щоб підірвати Україну не тільки як окрему політико-автономну одиницю, але й економічно-господарський осередок.

Перегляд цілого ряду заходів, проведених Петром I і його наступниками, не полишає жодних сумнівів щодо власне такої політики. Заходи звернені проти української торгівлі з заборонаю вивозити окремі товари попередніми шляхами до традиційних ринків збуту. Натомість наказувалося доставляти їх винятково до російських портів і заборонялось імпортувати до Гетьманщини деякі іноземні товари. Наприклад, в 1713 р. вийшов указ Петра I, згідно з ним було заборонено вивозити пеньку до Риги і наказувалося відправляти її до Архангельська. 6 квітня 1714 р. царським указом заборонено було з України вивозити за кордон поташ, бичу шкіру, віск, смолу, ікру, конопляну олію тощо. Реєстром заборонених для імпорту товарів 1717 і 1718 рр. «Комісією по комерції» остаточно припинено доставлення в Україну з інших країн золотих і срібних ниток, золотих матерій, шовкових тканин, німецької парчі, цукру, кошенильової фарби, бархату, полотен, тютюну, бавовняних суконь. 2 грудня 1721 р. наказано возити товари в межах російської держави. Інструкцією 1723 р. не пропускали вузьких полотен і необроблену мідь. Нарешті в реєстр заборонених для вивезення за кордон товарів потрапили шкіра і деякі видів хутра [14].

Зрозуміло, що в таких умовах торгівля греків в Україні не могла розвиватись. Поступово важливі торгові центри, які існували тут сотні років, втрачають своє значення і переміщуються до Росії. Руїнівна діяльність Петра I та його наступників викликала цілу низку ускладнень в економічному житті України. Кінець же її самостійному економічному та політичному розвитку прийшов у період царювання Катерини II. За її наказом було скасовано гетьманське правління, а разом з ним і керуючі економікою країни органи. З цього часу економічним життям України керували російські ставленики і особисто російські монархи [15].

Але вони не турбувались про розвиток колоній і робили все для покращення власної економіки. Знищення залишків політичного ладу в Україні не призвело до кращих економічних і політичних порядків. Року 1754, за К. Розумовського, на російських кордонах скасовано мито, і українсько-російська торгівля вже не мала перешкод. Економічне життя України стало складовою частиною загальноросійського. Багато російських купців та промисловців переїхали на Південну Україну. Натомість українські греки емігрували до Росії.

Після Петра I російський уряд намагався декілька разів реформувати зовнішню торгівлю України, але з цих спроб нічого не вийшло. У 1780 р. цариця вирішила зайнятися покращенням торгівлі Росії з іншими країнами. З цією метою була створена при дворі комісія по комерції, яка почала збір даних у купців, які вели торгівлю з Туреччиною з метою її активізації. 12 березня 1780 р. ця комісія надіслала копію наказу цариці графу Румянцеву з проханням зробити довідку про умови торгівлі греків Ніжина в Туреччині і проінформувати, чи не мають вони яких потреб або перешкод у своїй діяльності.

Катерина II наказала усі зібрані відомості відправити Російському надзвичайному посланцю Стахієву і розглянути можливість торгового шляху по Чорному і Середземному морях. У квітні 1780 р. купецьке братство відправило в Малоросійську колегію відповідь, де купці висловлювали свої міркування. Так, зокрема, повідомлялось, що на той час більшість торговців везли свої легкі товари за браком у мореплаванні попутчиків суходільним шляхом через Польщу, Молдавію, Валахію в Росію. А з Царграда, Анатолії та інших областей везли важкі вантажі: вина, фрукти, бакалію, ладан та інше.

Цим шляхом греки їздили протягом багатьох десятиліть і, на їхню думку, залишити його та їздити водним шляхом було неможливо з таких міркувань. По-перше, тому що їздити з товарами значно простіше суходільним шляхом влітку і взимку, в той час як морем можна було їздити лише влітку. По-друге, грецьке купецтво з древніх часів кожні 3 роки укладало контракт з польською скарбовою конторою, за яким підприємці зобов'язувались сплачувати 3 червінці та їздити тільки цим шляхом. У тому разі, якщо греки оберуть інший шлях для своєї торгівлі, вони повинні будуть сплачувати податки різним орендарям, власникам, мостові і митні податки 8 коп. з карбованця за привезений товар. Що було зовсім не вигідно грекам.

По-третє, налагодити торгівлю морським шляхом, на думку грецьких комерсантів, можна було б у портах Білого моря в Греції в чорноморських портах, які б могли за європейським прикладом забезпечити морепластво у зимовий час таким чином, щоб проїзд був безпечний і безперервний [16].

При цьому слід було зменшити розміри платежу в портах і внутрішні мита. Лише в такому випадку можна було розраховувати, що грецькі купці будуть використовувати чорноморські порти. Таким чином, ніжинські греки відмовились від запропонованого Катериною II проекту змін в організації торгівлі з Туреччиною і залишилися вірними своїм давнім традиціям в закордонній торгівлі.

Окрім адміністративного диктату та внутрішніх перешкод, грецьких купців у різних країнах підстерігала велика кількість несподіванок і небезпек. Це і крадіжки, напади бандитів і різних злодіїв, які були не проти пожитися багатим грецьким товаром, зловживання на митницях, хабарники в урядових інстанціях, різні перепопи в добуванні транспорту, складні природні умови. Торгівля була нелегкою справою на той час. Вона вимагала чималих витрат: сплата податків державі, на митницях, за проїзд за кордон, витрати на транспорт і проживання, утримання прислуги. У багатьох містах греки платили вагове. Наприклад, для організації торгівлі в 1774-1775 рр. ніжинським купцем Антоном Юрійовичем Тухасвим на різні потреби було витрачено 2 384 крб 65 коп. [17].

Окрім торгівлі, частина членів Ніжинського грецького братства займалася іншими видами діяльності: ремеслами, розписуванням ікон, фарбуванням полотен, писарством, землеробством. Серед ремесел, популярних серед них, можна виділити: золотарське, бламарницьке (обробка хутра та шкіри), ковальське, бондарське та інші.

Наприклад, грек Стоян Петров займався бламарницьким ремеслом і постійно жив у Ніжині. Афанасій Федорович Кара, живучи у місті з 1762 р., теж мав подібне заняття [18]. Іван Стоянов, Ніке Константинов та Іван Дмитрієв (волохи), болгарин Трифон

Іванов, Нако Божин, Андрій Іванов, Михайло Єрда, Юхим Васильєв, Дмитро Палтазєв, Триандифіл Декалацо, Микола Христулов обробляли хутра.

Михайло Павлович Семеній займався кравецьким ремеслом, Дмитро Харитонов шив національний одяг. Греки Статій Димов та Радул Константинов спеціалізувалися у фарбуванні різних полотен, тканин та шкір. Македонський болгарин Іван Федоров володів котлярським ремеслом і виготовляв дерев'яний посуд на продаж. Степан та Андрій Удришеві, Микола Стаматьєв займалися золотарським ремеслом, а Іван Цветков та Іван Ючко – промишляли випіканням плачинд, Дмитро Мавродєв займався іконописом [19].

Найзаможніші греки, накопивши гроші під час торгівлі, змогли дозволити собі відкрити невелику фабрику чи завод. Наприклад, Юрій Алеутєвич Артино з 1728 р. утримував у Ніжині кавовий завод. Ніжинський грек Іван Дмитрович Спиридонов протягом 40 років займався торгівлею, а згодом разом з синами Миколою та Іваном заснував у Ніжині сальний завод, на якому виготовляли свічки і мило відмінної якості. Також він разом з сином Дмитром побудував у селі Воробйово Шуйського уїзду Володимирської губернії ситцеву і плиточку фабрики. Понад це, у м. Ромни Спиридонов мав 4 торгові лавки, якими він завідував [20].

Були в грецькому братстві люди, які безпосередньо торгівлею не займалися, але мали до неї відношення. Це були посередники між купцями, які консульгували їх при написанні договорів. Наприклад, Павло Миколайович Мурганов допомагав купцям укладати угоди один з одним. Найбідніші греки, які не мали коштів для того, щоб почати свою власну справу, наймалися до купців на службу. Більшість з них була прикажчиками і допомагала купцям вести торгові справи.

Проведене дослідження економічної діяльності Ніжинського грецького братства дозволяє зробити певні висновки. Торгівля була основним видом діяльності українських греків. До братства належали купці різних категорій: одні з них постійно жили в Ніжині і вели там свою торгівлю, інші приїздили в Україну на певний час і займалися перевезенням і продажем товарів.

Грецькі купці вели внутрішню і зовнішню торгівлю і торгували своїми товарами як в Україні, так і за її межами. Асортимент і кількість товарів були різноманітними. Торгівля велася купцями як у власних торгових лавках, так і найманих. Частина торговців займалася перепродажем і перевезенням товарів. Частина членів братства освоїла ремісництво, різні промисли. Крупні купці постійно займалися торговими операціями на українських та російських ярмарках, які проходили щорічно в різних містах.

Ніжинські грецькі купці не були однакові за своїм соціальним станом. Окремі з них займалися крупними торговими операціями, привозили товари з різних країн світу, і їхній щорічний товарообіг вимірювався десятками тисяч карбованців. Від цієї торгівлі вони отримували високі прибутки. Це такі купці, як: Д. Мелас, А. Тухаєв, брати Зосими, Спіліоті та інші. Друга категорія купців була менш заможною і здійснювала торгові операції значно меншого масштабу. Останні вже їздили за товарами в окремі країни і займалися продажем одного або декількох видів товарів. Наприклад, були купці, які спеціалізувались у торгівлі хутрами, тканинами чи бакалією. Їхній річний товарообіг вже вимірювався декількома тисячами карбованців на рік, і прибутки були набагато скромнішими. У процентному відношенні таких купців у Ніжинському грецькому братстві було понад 60%.

Нарешті третя категорія купців займалася продажем дріб'язкового товару. Ця торгівля приносила мінімальні прибутки і нею займалася лише незначна частина греків. Деякі торговці, накопичивши значний капітал, пробували свої сили в підприємстві: купували або будували власні майстерні, фабрики, заводи, як, наприклад, сім'я Спиридонових. Частина греків займалася ремісництвом, зокрема такими його видами, як ковальство, золотарство, кравецьке ремесло, бондарство, бламарництво тощо.

Умови торгівлі не завжди сприяли грекам. Політична ситуація в країні була найважливішим чинником, який впливав на її ефективність. У часи існування Гетьманщини місцева влада приділяла увагу торгівлі та усіляко сприяла цьому процесу. Гетьмани створили пільгові умови українським грекам в їхній діяльності, надавали їм матеріальну допомогу та захищали інтереси останніх в інших країнах світу.

Ситуація суттєво змінилася після скасування Гетьманщини і збільшення експансії

Росії в Україні. Московські правителі, починаючи з Петра I, поступово здійснили переорієнтацію української економіки на потреби імперії. Вони стимулювали насамперед російську торгівлю. Було заборонено вивезення товарів старими шляхами. Крім того, впроваджено ряд нових податків, обмежень щодо товарів, які регламентували торгівлю українських купців. У таких умовах економіка України та її торгівля не могли розвиватися успішно і поступово занепадають. Важливі торгові центри України, такі як Київ, Ніжин, Стародуб, Чернігів та інші, занепадають.

У цілому Ніжинське грецьке братство відіграло специфічну роль у розвитку торгівлі в Україні. Вона полягає в тому, що під час становлення української економіки торгова діяльність греків сприяла насиченню місцевого ринку відсутніми товарами. По-друге, цей вплив позначився розширенням ринку для українських купців. Греки відкривали для них нові торгові шляхи в країнах Балканського світу і Близького Сходу.

1. Державний архів Чернігівської області (далі – ДАЧО). – Ф. 101 Фонд Ніжинського грецького братства і магістрату. – Оп. 2. – Спр. 106. – Арк. 166.
2. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 1. – Спр. 3363. – Арк. 1.
3. Терентьєва Н. Греки в Україні: історія та сучасність. – Ч. 1 / Терентьєва Н., Ба-лабанов К. – К.: «Аквілон-плюс», 2008. – 350 с.
4. ЦДІАУ. – Ф. 59. – Оп. 1. – Спр. 1516. – Арк. 1.
5. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 102. – Арк. 1.
6. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 94. – Арк. 193.
7. Там само. – Арк. 194.
8. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 105. – Арк. 1.
9. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 119. – Арк. 1.
10. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 132. – Арк. 3.
11. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 102. – Арк. 1.
12. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 2. – Спр. 115. – Арк. 1.
13. Джиджора І. Економічна політика російського правительства супроти України в 1710-1730 рр. / І. Джиджора. – Львів: НТШ, 1909. – С. 32-33.
14. Там само. – С. 42.
15. Маркевич А. И. Южная Русь при Екатерине II / А. И. Маркевич. – Одесса: Тип. В. В. Кирхера, 1883. – С. 3.
16. ДАЧО. – Ф. 101. – Оп. 1. – Спр. 76. – Арк. 2.
17. ДАЧО 101. – Оп. 1. – Спр. 2343. – Арк. 11.
18. Пилипенко О.Є. Виникнення і діяльність Ніжинського грецького братства у 50-х роках XVII ст. – наприкінці 60-х років XIX ст. Дисертація кандидата іст. наук. 07.00.01 – історія України. – К.: КНУ, 1996. – С. 86 (202 с.)
19. Там само. – С. 87.
20. Там само. – С. 88.

Научная статья посвящена торгово-экономической деятельности Нежинского греческого братства. Изучены основные направления внутренней и внешней торговли нежинских греков, ассортимент вывозимых товаров. Исследованы правовой статус и привилегии греческих купцов на территории Украины.

Ключевые слова: Нежин, греческое братство, торговля, экономика, деятельность

Olexander Pylypenko TRADE

AND ECONOMIC ACTIVITY OF NIZHIN GREEK BROTHERHOOD IN THE XVII-XIX CENTURIES

Abstract. *The scientific article is devoted to trade and economic activity of the Nizhyn Greek brotherhood. The main directions of domestic and foreign trade of the Nizhyn Greeks, assortment of winter goods are studied. The legal status and privileges of the Greek merchants in the territory of Ukraine are investigated.*

Key words: *Nezhin, greek brotherhood, trade, economics, activity*